اردوغان بیش از هر کسی به نقش سازنده ایران در منطقه آگاه است

بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت خارجه با اشاره به سخنان رییس جمهور ترکیه در بحرین در خصوص نقش ایران در عراق گفت: اظهارات اردوغان احتمالا تحت تاثیر فضای هیجانی خاصی صورت پذیرفته باشد؛ اردوغان بیش از هر کسی به نقش سازنده و ثبات آفرین ایران در منطقه به ویژه در عراق آگاه است. او به مقامات ترکیه یاد آور شد: ثبات و امنیت، اولویت اصلی ایران در منطقه است و این مهم جز با درک صحیح شرایط و بازشناسی کنشگران ثبات‌ساز از بازیگران هرج و مرج طلب و حامی تروریست‌ها میسر نخواهد شد. آنچه مایه نگرانی و تداوم بی ثباتی در منطقه است، حمایت از گروه‌های تروریستی و استفاده ابزاری از آنها و عدم احترام به حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشورهای همسایه است.

خلیج فارس

آغازی برای گفت‌وگوهای منطقه‌ای

حسن روحانی در سفر به عمان و کویت از عزم ایران برای حل اختلاف ها سخن گفت

پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری

گروه دیپلماسی

شکافی کوچک در دیوار بی‌اعتمادی منطقه‌ای که در سه سال اخیر بالاتر هم رفته است. حسن روحانی، رییس دولت یازدهم صبح روز چهارشنبه پس از گذشت چهارسال از حضور در قدرت درحالی که پیش از این تنها یک بار به کشور همسایه عمان سفر کرده بود، راهی مسقط و پس از آن کویت شد. هیات عالیرتبه ایرانی که به کاخ العالم رسیدند، گارد ویژه ۲۱ گلوله به نشانه استقبال رسمی و شایان توجه از مهمان ایرانی شلیک کردند. رسانه‌های کشور میزبان حضور حسن روحانی در کاخ سلطنت نشین عمان را زنده پوشش دادند. سلطان قابوس برای استقبال از مهمان ایرانی خود به بیرون از ساختمان آمد. سلطان قابوس از آوریل ۲۰۱۶ که برای مداوا به آلمان رفته و بازگشته بود تنها یک بار در ملأعام ظاهر شده بود و استقبال از رییس جمهور ایران تعداد این حضور را به دو مورد رساند. بررسی راهکارهای توسعه روابط همه‌جانبه میان ایران و عمان و کویت، سرفصل رسمی است که در رسانه‌های منطقه‌ای از دلایل سفر حسن روحانی به این دو کشور مطرح شده است اما ناگفته پیداست که سرفصل‌های غیررسمی که در این دیدارها مطرح می‌شود یا جرقه بحث‌های آتی درباره آنها زده می‌شود از اهمیت بیشتری برخوردار است.

عمان در ذهن ایرانی‌ها کشوری است که میزبانی مذاکرات محرمانه ایران و امریکا در سال ۲۰۱۳ را بر عهده داشت؛ مذاکراتی که در نهایت به توافق هسته‌ای میان ایران و ۵+۱ در جولای ۲۰۱۵ منتهی شد. زمانی که حسن روحانی سکان دولت یازدهم را در دست گرفت، سلطان قابوس نخستین مقام از کشورهای عربی بود که به ایران سفر کرد. امیر کویت نیز در ژوئن ۲۰۱۴ به ایران سفر کرده بود. حسن روحانی پیش از این در آخرین نشست خبری خود با اصحاب رسانه اعلام کرده بود که کویت یکی از چندکشوری است که در یک سال گذشته پیشنهاد میانجی‌گری میان تهران و ریاض را داشته است. در حالی که رابطه عمان با ایران همواره متفاوت از رابطه تهران با دیگر اعضای شورای همکاری بوده است اما زمانی که عربستان در سال ۲۰۱۶ رابطه با تهران را قطع کرد، کویت، قطر و امارات متحده عربی نیز سفرای خود را به نشانه همبستگی با ریاض از تهران فراخواندند اما عمان در میان این حلقه از چنین برخوردهای انتحاری سر باز زد. به نظر می‌رسد که گفت‌وگوهای میان ایران و کویت در جریان حضور چندساعته هیات ایرانی به ریاست حسن روحانی در این کشور جهت‌گیری بیشتری به سمت شکل‌گیری گفت‌وگوهای میان تهران و شورای همکاری خلیج فارس داشته باشد. درحال حاضر چندفاکتور بر رابطه میان ایران و اعضای شورای همکاری سایه انداخته و به نوعی می‌تواند این رابطه را تحت تاثیر قرار دهد: ۱- حضور دونالد ترامپ، رییس جمهور تازه نفس امریکا در کاخ سفید با دیدگاه‌های متناقض که ابعاد ضدایرانی آن تا حدودی خیال متحدان سنتی واشنگتن در منطقه را راحت کرده است اما از سوی دیگر هنوز به اندازه کافی اطمینان دهنده نیست. ۲- اختلاف در پرونده سوریه که در حال حاضر برخی ابعاد آن در نشست‌های متفاوت آستانه چکش کاری می‌شوند اما در سطح کلان راه بسیاری تا حل اختلاف‌های بازیگران منطقه‌ای باقی مانده است. ۳- پرونده یمن که عربستان اخیرا دست در دست دولت جدید امریکا آن را به بهانه‌ای جدید برای متهم کردن فعالیت‌های منطقه‌ای تهران بدل کرده است. ۴- همکاری‌های امنیتی و سیاسی وسیع روسیه و ایران که به نوعی پای مسکو را به معادلات خاورمیانه باز کرده و این مساله همواره مورد مخالفت هرچند پنهان کشورهای عضو شورای همکاری بوده است. ۵- رابطه با اسراییل که عربستانی‌ها در چندسال اخیر قبح آن را از بین برده‌اند و اخبار پراکنده از همکاری‌های مخفی دو طرف در بسیاری از حوزه‌ها خبر می‌دهد. ۶. حضور و فعالیت ایران در عراق که از همان سال ۲۰۰۳ میلادی مورد انتقاد عربستان بوده است. ۷- رابطه ایران و ترکیه که همواره در سایه روابط کج‌دار و مریز آنکارا با ریاض و دیگر همراهانش در شورای همکاری بوده است. ۸- بحث اختلاف‌های شیعه و سنی که ریاض از آن به عنوان ابزاری برای ترویج پروژه ایران‌هراسی خود استفاده کرده است.

حمایت ایران از اصل پیام شورای همکاری خلیج فارس

حسن روحانی پیش از عزیمت به عمان درباره اهداف این سفر به خبرنگاران گفت: ایران خواستار ارتقای روابط با کشورهای منطقه و همسایه و تقویت ثبات، امنیت و توسعه در کل منطقه است.

سفر منطقه‌ای روحانی در حالی صورت می‌گیرد که کمتر از یک ماه پیش امیر کویت پیامی را به نمایندگی از شورای همکاری خلیج فارس توسط وزیر امور خارجه این کشور به رییس جمهور ایران رسانده بود. به همین مناسبت روحانی با اشاره به پیام کشورهای حوزه خلیج فارس مبنی بر اراده این ۶ کشور برای ارتقای و روابط بهتر با ایران و همچنین حل و فصل سوءتفاهمات از طریق گفت‌وگو و مذاکره بین طرفین، گفت: ما از اصل این پیام استقبال می‌کنیم و در جریان این سفر نیز در خصوص ارتقای همکاری‌ها، دیدار و گفت‌وگو خواهیم داشت. سیاست خارجی ایران حسن همجواری با همسایگان و حفظ امنیت خلیج فارس است و ایران هیچگاه به دنبال تجاوز، مداخله در امور داخلی سایر کشورها و تحمیل عقاید دینی، مذهبی و سیاسی نیست و همکاری مشترک با کشورهای دوست اسلامی و همسایه در اولویت است. امنیت منطقه باید توسط کشورهای منطقه تامین شود و حضور خارجی، تاثیری نداشته و مضر است و کشورهای منطقه از بلوغ کافی در این زمینه برخوردار هستند.

دکتر روحانی با تاکید بر اینکه امروز همه باید به فکر وحدت بیشتر با یکدیگر باشیم و اختلافاتی که برخی قدرت‌های جهانی ایجاد کرده‌اند، جعلی و مصنوعی است، افزود: سنی و شیعه در طول قرن‌ها همزیستی مسالمت‌آمیز داشتند و ایران‌هراسی، شیعه‌هراسی، سنی‌هراسی و همسایه‌هراسی، مجعول و ساخته و پرداخته بیگانگان است و قطعا سوءتفاهمات، با مذاکره حل و فصل می‌شود.

ایران و عمان نگاهبانان تاریخی تنگه هرمز هستند

مسقط، نخستین میزبان حسن روحانی در سفر یک‌روزه به عمان و کویت بود. میزبانی‌ای که تنها چندساعت به طول انجامید. روحانی و پادشاه عمان در دیدار دوجانبه و در نشست مشترک هیات‌های عالیرتبه دو کشور، راه‌های توسعه روزافزون روابط تهران - مسقط و مهم‌ترین مسائل منطقه‌ای را مورد بحث و تبادل نظر قرار داده و بر ضرورت همکاری دو کشور در تقویت توسعه منطقه‌ای و برقراری صلح و امنیت پایدار در منطقه تاکید کردند. رییس جمهور در دیدار سلطان قابوس با اشاره به روابط برادرانه و دیرینه دو کشور در طول تاریخ، گفت: روابط تهران - مسقط همواره صمیمانه و پایدار بوده و در این مسیر، رویکرد حکیمانه و تلاش‌های خیرخواهانه و برادرانه پادشاه عمان بسیار موثر بوده است. امروز شرایط بسیار مناسبی برای توسعه و تحکیم هرچه بیشتر روابط ایران و عمان فراهم آمده است و این آمادگی وجود دارد که برای فعال‌سازی ظرفیت‌های اقتصادی، علمی، فرهنگی و روابط مردم دو کشور، گام‌های جدید و بلندی برداشته شود.

دکتر روحانی با اشاره به زمینه‌های گسترش همکاری تهران - عمان در بخش‌های مختلف از جمله اقتصاد، حمل و نقل، گاز، انرژی، بنادر، صنعت و تجارت و خدمات فنی و مهندسی، گفت: تعمیق روابط بانکی می‌تواند زمینه‌ساز شتاب در توسعه روابط اقتصادی تهران - مسقط باشد و امیدواریم مسوولان بانکی دو کشور در جریان این سفر، روابط مالی و بانکی تهران و عمان را هرچه بیشتر توسعه دهند. اراده سیاسی دو کشور، تحکیم هرچه بیشتر مناسبات دوستانه است و در این مسیر باید سازوکارهای اجرایی فعال شوند.

رییس جمهوری در ادامه نقش ایران و عمان را در امنیت منطقه بسیار مهم ارزیابی کرد و گفت: ایران و عمان نگاهبانان تاریخی تنگه هرمز به عنوان مسیری امن و آزاد برای تجارت بین‌المللی هستند و همکاری دو کشور در تامین ثبات و توسعه منطقه‌ای بسیار حایز اهمیت است. تهران همواره از گسترش روابط دوجانبه و منطقه‌ای با همسایگان استقبال می‌کند و هرگاه کشورهای منطقه با مشکلات مختلف از جمله تروریسم مواجه شدند، آنها را یاری کرده است و پس از این هم اگر هر کدام از این کشورها، به ویژه در برابر تروریست‌ها با مشکلی مواجه شوند و از تهران درخواست کمک داشته باشند، حتما به آنها کمک خواهیم کرد. تهران همواره منادی حل و فصل مشکلات و اختلافات از طریق گفت‌وگو بوده است و قدرت نظامی ایران نیز صرفا دفاعی و پشتوانه‌ای مستحکم برای امنیت منطقه است. برای تامین امنیت منطقه هیچ راه‌حلی اساسی‌تر از مسوولیت‌پذیری کشورهای منطقه و همکاری‌های درون منطقه‌ای وجود ندارد، لذا کشورهای منطقه باید در کنار یکدیگر برای امنیت و ثبات پایدار در منطقه با یکدیگر همکاری و مشارکت داشته باشند.

یادآوری وضعیت وخیم مردم یمن در مسقط

روحانی در ادامه لزوم رسیدگی و چاره‌اندیشی به وضعیت بسیار نامطلوب مردم یمن را مورد تاکید قرار داد و گفت: امروز وضعیت بسیار وخیمی برای مردم مظلوم یمن ایجاد شده است و همه ما به عنوان کشورهای مسلمان منطقه، وظیفه داریم اقدامات جدی و انسان‌دوستانه‌ای را برای یاری مردم این کشور انجام دهیم. برقراری آتش‌بس و کمک‌های انسان‌دوستانه و انجام مذاکرات سیاسی یمنی - یمنی برای حل و فصل مشکلات مردم مظلوم یمن، ضروری است.

تحکیم روابط منطقه‌ای به نفع توسعه و امنیت همه است

سلطان قابوس، پادشاه عمان نیز در این دیدار ضمن ابراز خرسندی از حضور دکتر روحانی در عمان بر تقویت بیش از پیش روابط دو کشور تاکید کرد و گفت: عمان به دنبال تقویت و تحکیم همکاری‌ها و مناسبات خود در تمامی عرصه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با ایران است. تحکیم روابط ایران و کشورهای منطقه به نفع توسعه، امنیت و ثبات منطقه است. تردیدی وجود ندارد که تامین امنیت منطقه مسوولیت اصلی کشورهای منطقه است، لذا رایزنی و همفکری کشورهای منطقه برای حل و فصل مسائل و مشکلات، بسیار ضروری است.

امیدواریم سفر روحانی به گفت‌وگو با کشورهای شورای همکاری منتهی شود

حسن روحانی پس از ترک مسقط راهی کویت شد. پیش از حضور رییس‌جمهور ایران در کویت، خالد الجارالله، معاون وزیر امور خارجه این کشور با اشاره به سفر دکتر «حسن روحانی» گفت: کویت از این سفر استقبال می‌کند و امیدوار هستیم که این سفر در حمایت از تمایل ما برای تحقق گفت‌وگو بین کشورهای حوزه خلیج فارس و ایران سهیم باشد به خصوص اینکه وزیر خارجه کویت اخیرا به ایران سفر کرد و حامل پیامی از جانب شورای همکاری خلیج فارس بود. روزنامه القبس کویت به نقل از الجارالله نوشت که اساس این گفت‌وگو که در پیام ارایه شده به ایران نیز ذکر شده بود، مبتنی بر عدم مداخله در امور داخلی کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، احترام به حاکمیت و تمایل برای داشتن روابط حسن‌همجواری است که در منشور سازمان ملل نیز بر آن تاکید شده است.

وی در ادامه گفت: ما تمایل داریم سفر روحانی و آغاز گفت‌وگو بین ایران و شورای همکاری خلیج فارس به حمایت از امنیت، ثبات و شکوفایی در منطقه کمک کند.

استقبال امیر کویت از روحانی در فرودگاه

حسن روحانی هنگام ورود به کویت در فرودگاه بین‌المللی پایتخت از سوی شیخ صباح احمد جابر الصباح امیر کویت مورد استقبال رسمی قرار گرفت. در مراسم استقبال رسمی علاوه بر امیر کویت، ولیعهد، نخست‌وزیر، همه وزرای کابینه دولت و جمع دیگری از مقامات ارشد حضور یافته بودند. در مراسم استقبال رسمی سرود ملی جمهوری اسلامی ایران و کویت نواخته شد و اعضای هیات‌های عالیرتبه دو کشور به حسن روحانی و امیر کویت معرفی شدند.

سیاست خارجی ایران چیست؟

سیاست خارجی ایران حسن همجواری با همسایگان و حفظ امنیت خلیج فارس است و ایران هیچگاه به دنبال تجاوز، مداخله در امور داخلی سایر کشورها و تحمیل عقاید دینی، مذهبی و سیاسی نیست و همکاری مشترک با کشورهای دوست اسلامی و همسایه در اولویت است. امنیت منطقه باید توسط کشورهای منطقه تامین شود و حضور خارجی، تاثیری نداشته و مضر است و کشورهای منطقه از بلوغ کافی در این زمینه برخوردار هستند.

نگاه روز ۱

روحانی بهانه‌ها را از امریکا، انگلیس و ترکیه درباره ایران گرفت

محمدعلی مهتدی

کارشناس ارشد مسائل خلیج فارس

سفر روز گذشته حجت‌الاسلام والمسلمین حسن روحانی، رییس‌جمهوری اسلامی ایران به عمان و کویت در حالی صورت گرفت که به نظر می‌آید اهمیت آن بیش از هر مساله دیگری، به تحولات رخ داده منطقه‌ای به ویژه تحولات مربوط به سوریه، عراق، لبنان و یمن، مرتبط است. در سوریه، با آزادسازی حلب از دست گروه‌های تروریستی، روند سیاسی جدیدی برای حل مسالمت‌آمیز بحران شروع شده است که در این روند جدید، جمهوری اسلامی ایران به همراه روسیه و ترکیه نقش مهمی را تاکنون ایفا کرده‌اند. در یمن نیز در حالی که عربستان نزدیک به دو سال است که به این کشور کوچک مسلمان حمله کرده اما ملت یمن با وجود همه فشارها، محاصره‌ها و تنگناها، ایستادگی کرده و از خود مقاومت نشان داده‌اند. اخیرا نیز شاهد بودیم که ارتش و نیروهای یمنی به دستاوردهای جدیدی دست یافته و توانستند در مقابل حملات ناوهای جنگی عربستان، ایستادگی کرده و باموشک‌های‌شان ناوهای ارتش سعودی را مورد هدف قرار دهند. از سویی، برد موشکی یمنی‌ها تا ریاض افزایش یافته و همین مساله موجب ایجاد یک هراس شدیدی در میان مسوولان عربستانی شده است. هم‌اینک بحران در یمن به گونه‌ای است که عربستان روز به روز در حال فرورفتن بیشتر در باتلاقی است که خود برای خود ایجاد کرده. شرایط بحرانی است و از آنجایی که ثابت شده ادامه جنگ و درگیری، مساله‌ای را حل نخواهد کرد، باید تمامی طرفین درگیر در بحران به سمت و سوی راهکارهای سیاسی روی بیاورند. عربستان سعودی، قطر و امارات به عنوان سه کشوری که بیشترین نقش را در ایجاد بحران‌های منطقه‌ای داشته‌اند، باید قانع شوند که به روندهای سیاسی برای حل بحران‌ها پیوسته و دست از حمایت تروریست‌ها و ارسال کمک به آنها برداشته و به مداخلات‌شان در امور داخلی کشورها پایان دهند.

تحول مهم دیگری که در هفته‌های اخیر رخ داده و به نظر می‌آید در ماه‌های آینده نیز تشدید شود، این است که کشورهایی که دچار بحران اقتصادی هستند، عزم‌شان را برای ورود به منطقه خلیج فارس جزم کرده‌اند و می‌خواهند بار دیگر به این منطقه پر از چالش و بحران بازگردند. آنها برای انجام این کار و پیدا کردن توجیه، به موضوع ایران تمسک جسته‌اند و با مطرح کردن ادعاهایی درباره فعالیت‌های منطقه‌ای ایران و تهدید نشان دادن کشورمان تلاش می‌کنند تا کشورهای نفت‌خیز عربی حاشیه خلیج فارس را سر کیسه کنند. در این راستا، شاهد بودیم که ترزا می، نخست‌وزیر انگلیس در ماه‌های گذشته به منطقه آمد و از تهدید بودن ایران در برابر شورای همکاری خلیج فارس صحبت کرد. طبیعی است که خانم می با توجه به مشکلات اقتصادی انگلیس در آستانه خروج از اتحادیه اروپا، نیاز دارد تا برای رفع مشکلاتش، تسلیحات به اعراب بفروشد و دلارهای نفتی این کشورها را کسب کند.

همچنین رجب طیب اردوغان، رییس جمهور ترکیه در روزهای گذشته به سه کشور بحرین، عربستان و قطر سفر کرده است. ترکیه در طول سال‌های گذشته دچار بحران‌های شدیدی شده است و پس از کودتای نافرجام ماه‌های گذشته و بازداشت هزاران نفر، انجام حملات تروریستی و وقوع انفجارها، مهم‌ترین منبع درآمد این کشور یعنی صنعت گردشگری با چالش‌های شدیدی روبه‌رو شده است. به همین دلیل، اردوغان برای جبران زیان‌های خود به این منطقه روی آورده است و در سفری که رییس‌جمهور ترکیه به کشورهای این منطقه داشته، از تهدید ایران سخن می‌گوید و مدعی می‌شود ترکیه در برابر تهدیدات و مداخلات ایران در کنار آنهاست و از شورای همکاری خلیج فارس محافظت می‌کند. در این فضا، هنگامی که آقای روحانی به عمان و کویت سفر می‌کند، مهم‌ترین پیامی که به دیگر کشورها مخابره می‌شود، پیام صلح و دوستی ایران و آمادگی کشورمان برای انجام گفت‌وگو با دیگران است. این سفر تاکیدی بود بر اینکه ایران تهدیدی علیه هیچ کشوری نیست و قصد مداخله در امور داخلی کشورهای دیگر را ندارد. به دیگر سخن، رییس‌جمهور ایران این پیام را برای کشورهای منطقه ارسال کرد که ایران درصدد داشتن بهترین روابط در عالی‌ترین سطوح با همسایگان خود است و می‌خواهد روابطی نزدیک براساس دوستی و حسن همجواری با دیگر کشورها داشته باشد. حسن روحانی در سفر خود به مسقط و کویت و رایزنی با مسوولان این دو کشور، تلاش کرد تا بهانه‌هایی که امریکا، انگلیس و ترکیه علیه ایران برای چاپیدن ملت‌های منطقه استفاده می‌کنند را خنثی کرده و بی‌واسطه مواضع و نظرات جمهوری اسلامی ایران را در رابطه با مسائل دوجانبه، تحولات منطقه‌ای و رویدادهای جهانی تشریح کرده و به اطلاع مقامات کشورها برساند.

البته سفر رییس‌جمهور به کویت، از یک زاویه دیگر نیز دارای اهمیت است. وزیر امور خارجه کویت در هفته‌های پیش به تهران آمده بود و پیامی را برای آقای روحانی آورده بود. آن پیام، به اهمیت سفر رییس‌جمهور به کویت می‌افزاید زیرا کویتی‌ها تاکید داشتند که بگویند حامل پیام شورای همکاری خلیج فارس برای گفت‌وگو با ایران هستند. البته جمهوری اسلامی ایران همیشه تاکید کرده که آماده گفت‌وگو با همسایگان برای حل اختلافات، فشردن دست آنها و آغاز همکاری است. ایران در روابط دوجانبه با هیچ کشوری مشکلی ندارد. اگر تنشی نیز میان ایران و برخی از کشورهای این منطقه وجود دارد، به دلیل مداخله برخی از کشورهای این منطقه به ویژه عربستان، قطر و امارات در کشورهای دیگر است که نمونه‌ای از این دخالت‌ها را در سوریه، عراق، لبنان و یمن در حمایت از تروریست‌ها مشاهده می‌کنیم. روابط تهران با مسقط و کویت، بسیار دوستانه و صمیمی است و می‌تواند الگویی برای روابط تهران با دیگر کشورها باشد.

ایران با قطر در مسائل دوجانبه مشکلی ندارد. همچنین با وجود اختلافاتی که میان ایران و امارات درخصوص موضوعات سیاسی وجود دارد، دو کشور در مسائل اقتصادی همکاری‌های گسترده‌ای با یکدیگر دارند. روابط ایران تنها با دو کشور بحرین و عربستان سعودی دارای تنش است. بحرین ایران را متهم به دخالت در امور داخلی خود می‌کند. مردم این کشور، چندین سال است که نسبت به شرایط خود و وابستگی‌شان به عربستان و کشورهای غربی معترضند و خواستار مشارکت در قدرت هستند. درخواست عدم وابستگی و مشارکت در قدرت، درخواست‌های زیادی نیست ولی از آنجایی که حکومت بحرین، تابع حکومت عربستان است و این کشور هم توسط ارتش سعودی اشغال شده است، از خود اختیاری ندارد و مردم این کشور را سرکوب می‌کند. آنها برای توجیه اقدامات‌شان به اتهام‌زنی علیه ایران روی آورده‌اند در حالی که ایران در امور داخلی این کشور مداخله‌ای نداشته است. تنش‌های اصلی در منطقه از سوی عربستان است که به شکل غیرمعقولی، سیاست خود را در جهت مقابله با ایران قرار داده است. نفوذ ایران در منطقه، نفوذی است که با پول و مداخله نظامی در کشورها به دست نیامده بلکه نشات گرفته از حمایتی است که از آرمان ملت‌ها و مقاومت آنها در برابر زورگویی و تجاوز رژیم صهیونیستی به وجود آمده است.

ایران آماده گفت‌وگو در راستای دستیابی به توافق برای همکاری میان ملت‌ها است و اگر قرار باشد تغییری در سیاست یکی از طرفین صورت بگیرد، این تغییر از جانب ایران نیست بلکه از طرف مقابل است چراکه سیاست ایران مبتنی بر ایجاد آرامش، ثبات، گفت‌وگو، عدم مداخله در امور داخلی کشورها و مبارزه با تروریسم است. البته شرایط کنونی به گونه‌ای است که امکان تداوم سیاست‌های مداخله‌گرایانه عربستان هم ممکن نیست. اگر شرایط اقتضا بکند و طرف مقابل به این مهم برسد که سیاست‌هایش به جایی نمی‌رسد و آن سیاست، موجب ویرانی بیشتر خواهد شد و شعله‌های این ویرانی می‌تواند خودشان را فرابگیرد، در نهایت ناچار به گفت‌وگو و مذاکره خواهد شد.

من فکر می‌کنم سفر روز گذشته رییس‌جمهور به عمان و کویت می‌تواند سفر موفقیت‌آمیزی باشد هرچند که نباید از آن انتظار معجزه هم داشت اما می‌تواند بهانه‌ها را از کشورهایی که قصد دارند با مطرح کردن نام ایران و اتهام‌زنی به ایران، پول کشورهای منطقه را تصاحب کنند، بگیرد و ادعاها را در نطفه خفه بکند. این سفر می‌تواند مقدمه‌ای برای فراهم کردن زمینه‌های گفت‌وگو باشد. ایران برای گفت‌وگو آماده است و اگر این تمایل در شورای همکاری خلیج فارس نیز وجود داشته باشد، آغوش تهران برای گفت‌وگو باز است. از آنجایی که کشورهای عربی از نظر امنیتی وابسته به امریکا یا کشورهای غربی هستند، هم‌اکنون این سوال مطرح است که آیا کشورهای عربی حاشیه خلیج‌فارس می‌توانند سیاست مستقلی را از خود در پیش بگیرند؟ من در گفت‌وگو با بسیاری از صاحب‌نظران و اندیشمندان عربی به این نتیجه رسیده‌ام که اعراب نیز متوجه شده‌اند سیاست کشورهای غربی چنگ انداختن به دلارها است و تهدید نشان دادن ایران، یک بهانه توخالی است اما از آنجا که زیر فشار غربی‌ها هستند، چاره‌ای جز پذیرش غرب ندارند.

البته سفر به عمان و کویت بسیار کوتاه برنامه‌ریزی شده بود و همه آنها در یک روز انجام شد و از آنجایی که این سفر پس از مدت‌ها صورت می‌گرفت، بهتر بود طولانی‌تر باشد و رییس‌جمهور دیدارهای بیشتری با اعضای پارلمان، اندیشمندان، اهل قلم و فعالان سیاسی این دو کشور به ویژه کویت داشته باشد. انجام این کار، به پربارتر شدن این سفر کمک بیشتری می‌کرد و در از بین بردن و ایجاد شکاف در فضای خصمانه علیه ایران موثرتر بود.

پیام ایران به منطقه

● هنگامی که آقای روحانی به عمان و کویت سفر می‌کند، مهم‌ترین پیامی که به دیگر کشورها مخابره می‌شود، پیام صلح و دوستی ایران و آمادگی کشورمان برای انجام گفت‌وگو با دیگران است. این سفر تاکیدی بود که ایران تهدیدی علیه هیچ کشوری نیست و قصد مداخله در امور داخلی کشورهای دیگر را ندارد.
● نفوذ ایران در منطقه، نفوذی است که با پول و مداخله نظامی در کشورها به دست نیامده بلکه نشات‌گرفته از حمایتی است که از آرمان ملت‌ها و مقاومت آنها در برابر زورگویی و تجاوز رژیم صهیونیستی به وجود آمده‌است.

انتظار معجزه نداشته باشیم

● اگر قرار باشد تغییری در سیاست یکی از طرفین صورت بگیرد، این تغییر از جانب ایران نیست بلکه از طرف مقابل است چراکه سیاست ایران مبتنی بر ایجاد آرامش، ثبات، گفت‌وگو، عدم مداخله در امور داخلی کشورها و مبارزه با تروریسم است.
● سفر روز گذشته رییس‌جمهور به عمان و کویت می‌تواند سفر موفقیت‌آمیزی باشد هرچند که نباید از آن انتظار معجزه هم داشت اما می‌تواند بهانه‌ها را از کشورهایی که قصد دارند با مطرح کردن نام ایران و اتهام‌زنی به ایران، پول کشورهای منطقه را تصاحب کنند، بگیرد و ادعاها را در نطفه خفه بکند. این سفر می‌تواند مقدمه‌ای برای فراهم کردن زمینه‌های گفت‌وگو باشد.

نگاه روز ۲

سفری برای کوتاه کردن مسیر گفت‌وگو با اعراب خلیج‌فارس

نعمت‌الله ایزدی

سفیر پیشین ایران در عمان

دومین سفر حسن روحانی، رییس‌جمهوری اسلامی ایران به عمان در حالی روز گذشته صورت گرفت که تهران و مسقط در تمامی سال‌ها و دهه‌های گذشته، نه تنها از روابط نزدیک، دوستانه و بدون تنشی برخوردار بوده‌اند بلکه روابط و مناسبات این دو کشور به گونه‌ای است که می‌توانیم بگوییم که دارای روابطی راهبردی هستند. از این منظر، روابط ایران و عمان به این سابقه آنقدر دارای ظرفیت و توانمندی‌هایی است که موجب می‌شود ارتباطات و رایزنی‌ها میان مسوولان دو کشور در عالی‌ترین سطوح به صورت منظم برنامه‌ریزی و دنبال شود. انجام این سفر در شرایط کنونی موجب تقویت روابط دوجانبه میان تهران و مسقط خواهد شد. در این چارچوب، سران دو کشور روز گذشته ضمن بررسی سطح کنونی روابط و میزان همکاری‌ها، به بررسی راه‌های جدید همکاری با یکدیگر برای توسعه روابط و ارتقای همکاری‌ها پرداختند. با این حال، از این دست سفرها و رفت و آمدها همیشه بوده و هست اما آنچه این سفر را نسبت به سفرهای پیشین متفاوت و اهمیت آن را بیش از پیش کرد، این است که سفر مذکور، نخستین سفر رییس جمهور ایران به یکی از کشورهای منطقه پرچالش و حساس خلیج فارس پس از دستیابی به برجام و اجرایی شدن توافق هسته‌ای بود. توافقی هسته‌ای، توافقی است که کشور عمان در به دست آمدن آن و نزدیک کردن دیدگاه‌های کشورهای حاضر در آن از جمله ایران و امریکا نقش اساسی ایفا کرد و اینک با لغو قطعنامه‌ها و رفع تحریم‌ها، لازم است که تهران این پیام را به دوستان روزهای سخت بدهد که آنها را فراموش نکرده و قدردان دوستی‌های آنها در روزگار سخت پیشین است. انجام این سفر و گفت‌وگو در عالی‌ترین سطوح می‌تواند مسیر دستیابی به راه‌حل در جهت باز کردن گره‌های موجود در روابط دوجانبه را باز کند. به طور مثال، در اخبار آمده است که ایران از زمان تحریم، مقداری پول را در بانک‌های عمانی به صورت سپرده گذاشته است که اینک عمانی‌ها در بازپرداخت آن سپرده مشکلاتی دارند و همین مساله اختلافی میان برخی نهادهای ایرانی و عمانی ایجاد کرده است. بی‌تردید این اختلاف‌نظر درخصوص این مساله حساس، نمی‌تواند بدون گفت‌وگو قابل حل باشد و زمانی که در عالی‌ترین سطح درخصوص مسائل اینچنینی رایزنی شود، هم امکان دستیابی به راه‌حل بیشتر است و همزمان دستیابی به آن راه‌حل، کوتاه‌تر می‌شود. این سفر می‌تواند زمینه گفت‌وگوی طرفین درخصوص مسائل پر چالش و متنوع منطقه‌ای و بین‌المللی میان تهران و مسقط را مهیا سازد. مسوولان ایرانی در این سفر حتما نظرات جمهوری اسلامی را در قبال مسائل مختلف برای مسوولان عمانی تبیین کرده و کشوری مانند عمان را درخصوص رفتارها و اقدامات ایران توجیه کرده‌اند. این کار از جمله کارهای ضروری و لازم است ما در شرایط کنونی بیش از پیش، از خود تحرک نشان داده و برای آگاه کردن کشورها از نظرات ایران اقدام کنیم. عمان کشوری است که دارای ارتباطات و مناسبات گسترده و دوستانه‌ای هم در عرصه منطقه‌ای و هم در عرصه جهانی است و آگاهی آنها از مواضع ما می‌تواند به نوعی به ایران به ویژه در شورای همکاری کمک کند. هرچند که این سفر به عمان انجام شد و در ادامه به کویت منتهی گردید اما می‌تواند خود حاوی یک پیام مهم برای کشورهای دیگر این منطقه نیز باشد؛ به عبارت دیگر، این سفر می‌تواند نشانگر این باشد که ایران علاقه‌مند است تا با تمامی کشورهای منطقه خلیج فارس مناسباتی در عالی‌ترین سطح داشته باشد. این سفر می‌تواند خود زمینه‌ساز کاهش فشارها به ایران شود و هم می‌تواند راه گفت‌وگو میان تهران و دیگر کشورهای عربی را کوتاه‌تر از قبل بکند اما نکته‌ای که باید دانست این است که ما نباید تنها به این سفرها اکتفا کنیم و این تصور برای ما ایجاد شود که کار باقی‌مانده‌ای وجود ندارد. همان‌طور که ایران توانسته است تا با عمان و کویت روابط دوستانه و نزدیکی داشته باشد، می‌تواند همین رابطه را هم با عربستان و قطر داشته باشد و این کار جز تمسک با دیپلماسی درمانی ندارد.

این سفر می‌تواند راه گفت‌وگو میان تهران و دیگر کشورهای عربی را کوتاه‌تر از قبل بکند